

DAVORKA SMOKOVIĆ: ŠTO JE ZAJEDNIČKO RIJECI I CEROVICI

Anđelka 22. Rujna 2020.

U GK od 13. rujna 2020. objavljen je tekst pod naslovom: **Hodočašće u spomen na žrtve rata i poraća u kojemu se izvješćuje o dvodnevnom pohodu članova varaždinskoga Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava istarskim grobištima i jamama u kojima se nalaze posmrtni ostaci žrtava (po)ratnih žrtava iz vremena II. svj. rata i vremena nakon tog rata.**

Na obilježavanju stratišta u Tupljaku

Rečeni tekst ponukao me na objavu nekoliko informacija i o, u župi Navještenja Marijina Pićan, susjednoj župi Tupljak, poznatoj jami Cerovici koja se nalazi u neposrednoj blizini tek tridesetak metara udaljenoj od županijske ceste Potpićan- Žminj, na području naselja Sv. Katarina. Zašto više išta pisati o toj jami? Zato, da se zna pravu istinu i baš zato što je još uvijek obavijena javnom šutnjom i tišinom, što još uvijek iz njezina uskog, gustim raslinjem prekrivenog otvora jezivo struji strah kako među još rijetkim živućim svjedocima vremena kad je bila posljednje počivalište nevinih žrtava ljudskog zla, a što je još gore i među njihovim potomcima, mlađim ljudima koji su rođeni daleko iza tog vremena i koji više ne bi smjeli biti opterećeni tim strahom. A, i zato što je upravo ovih dana u Rijeci, gradu iz kojega se, po priči svjedoka, također dovozilo žrtve baš za tu jamu, gradu koji se diči svojom kulturom i „slavnom“ prošlošću, kojim se diči i Europa koja je javno izbacila Boga iz svojih temeljnih dokumenata, ali i života, pa dakle postaje slična onom režimu kojemu je najprije smetao Bog, koji je nesmiljeno i mučki ubijao ljude koji mu se iz bilo kojeg razloga nisu sviđali i brisao ih s lica zemlje trpajući ih žive i mrtve baš u te jame- postavljena velika, rugajuća i prijeteća crvena petokraka zvijezda kakva je stršala i na čelima i u umu takvih svojih, sotoni prodanih sljednika.

Dakle, jama Cerovica, ne i jedina takva, i danas stoji u tišini i kao u nekoj zavjeri čuva svoje strašne tajne. Gotovo u svakoj kući oko nje, pa i puno šire, zna se za njezine tajne, ali o tomu se jednostavno ne govori. Niti se išta privatno niti javno poduzima.

Kakvi smo mi to ljudi, kakvi kršćani, kad znamo da tu i danas među njezinim gudurama i stijenama, podzemnim uskim žilama, zatrpani vapnom, a potom leševima uginulih domaćih i divljih životinja, čak i otpadom i smećem poput starih, odbačenih štednjaka, televizora, hladnjaka, madraca, leže kosti tko zna kolikih žrtava, među njima i djeteta, trudnice?!

Osobno mogu posvjedočiti da smo u jednom navratu, nas manja grupica, nakon jednog svakogodišnjeg župnog hodočašća u obližnje selo Orič do kapelice Majke Božje od zdravlja u mjesecu studenom, zajedno posjetili tu jamu i tu se pomolili i za žrtve i za njihove krvnike i zapalili svijeću.

Također mogu posvjedočiti i da sam 2009. g. kao općinska državna odvjetnica, neposredno prije no što sam naprasno morala napustiti tu dužnost, odvažila se (da, odvažila jer to nije bilo niti je sada poželjna tema) podnijeti prijavu nadležnom županijskom državnom odvjetništvu u Puli upravo o toj jami.

Rukovodila sam se punom sviješću da to nitko drugi iz tog tijela, premda prvog pozvanog na to, neće učiniti, štoviše, da se na to ne bi blagonaklono gledalo, ali prije svega svojim moralnim osjećajem duga prema žrtvama jame, gotovo i sramom i samokritikom kako cijeloga života i ja i svi oko mene prolazimo cestom uz tu jamu, kako iz nje do Neba vape njezine žrtve, a nitko ništa ne poduzima niti šezdeset, sedamdeset godina poslije, unatoč promjeni vlasti, režima, unatoč toliko razvikanoj našoj slobodi, demokratskom sustavu, unatoč osudi svakog totalitarizma.

No, jesmo li ih doista sve osudili, maknuli se od njih? Što je dalje bilo s mojom prijavom? Ništa. Provele su se istražne radnje ulaska u jamu i očevida i to zato što je priča objavljena i u novinama i to je sve.

To nepoduzimanje ničega možda ima korijene i u tomu što mi je tada npr. rečeno da sam to trebala odšutjeti i da sramotu naše prošlosti ne treba iznositi u javnost, što me je doista šokiralo od osobe kojoj su u obitelji svi izbjegli u Italiju pred komunizmom nakon 1945., koja je akademski obrazovana i nema nikakve veze nitko iz njezine obitelji niti sa žrtvama, niti s počiniteljima tog mučnog nasilja.

Možda je to posljedica straha kojega očito još uvijek osjeća devedesetpetogodišnja majka te osobe koja mi je, desetljeća nakon tih mračnih vremena tiho i obazirući se prema vratima da ne bi tko još to čuo, ispričala kako su dvojica muškaraca u kožnim kaputima jednog dana, dok je bila djevojčica, potražila njezinu majku i zaprijetila joj da joj kćer (tu djevojčicu) čeka „rezanje“ dugačkih pletenica, ako i dalje bude pričala da je čula zapomaganje i jauke iz Cerovice dok je u blizini čuvala krave, a ako ne poslušati da će i sama završiti unutra.

Drugo svjedočanstvo priča o jednoj mladoj djevojci koja je uspjela izbjeći pad u otvor jame, koji je na dnu jednog prirodnog lijevka od strmog pada okoliša uz jamu, a izbjegla je zato što je uspjela preskočiti otvor.

Mučitelji ubojice, ponekad su znali biti i „milostivi“ pa bi u svom suludom, možda i pijanom divljanju i zabavi obećali spas onomu tko to uspije preskočiti. Djevojka je pobjegla i domogla se prve kuće u najbližem selu. Tu ju je primila jedna žena i obećala joj pomoći ujutro, ali kako je bio mrak, a noći opasne, sakrila ju je u svoj kokošinjac. Potom ju je predala, baš kao kokoš za klanje, svom mužu koji je bio jedan od onih koji su izvršavali strašne odluke: likvidacija, Cerovica. Postoji i svjedočanstvo o mladoj ženi iz obližnjeg sela koja je bila u braku s jednim talijanskim vojnikom, mobiliziranom kao i vojnici s ove strane i s kojim je imala dvoje male djece. Njezin je suprug u povlačenju otišao za Italiju i obećao joj vratiti se po nju, ali nije uspio jer su komunistički tužitelji, sudci i izvršitelji, naravno bez suda i zakona, bez ikakve njezine krivnje, pod okriljem mraka došli po nju, izveli ju iz kuće na „samo jedan razgovor vani“, a njezina joj se mlađa djevojčica uhvatila za skute. Nikad se više nisu vratile u svoj dom. Završile su u Cerovici, mama i njezina mala djevojčica.

Danima su se znali čuti jauci, krikovi i pozivi u pomoć iz te jame onih mračnih godina iza 1945., ali nitko se nije smio približiti. Sve raslinje oko jame bivalo je polegnuto, pokidano, slomljeno, trava ugažena od mnoštva ljudskih nogu. Krikovi, jauci i posljednji hroptaji odavno su svršili. Sada tu vlada tišina, tek cvrkut ptica govori o ljepoti prirode i životu koji se uvijek nastavlja.

Oni koji su tu završili svoj zemaljski hod, nadamo se da već odavno uživaju svoj spokoj kod Gospodina gdje nema boli ni straha. Odavno više među živima nema ni njihovih krvnika. Čini se kao da je priča svršena i da se tu više nema što reći, ali krv nevinih vapi za pravdom, makar prekrivena živim vapnom, makar su prošla desetljeća, makar su došle nove generacije, makar mi živimo u ugodi svojih života i ne zanima nas više što je bilo, makar hoćemo budućnost i ekonomski prosperitet i „ostavimo prošlost, gledajmo budućnost“.

Jesmo li sigurni da imamo svoj pravi mir dok istinu ne kažemo? Žrtve nisu samo oni koji su skončali u jami, nego su to i njihove obitelji koje su u doživotnom traganju za svojim najmilijima u teškoj mucu i tuzi također već generacijama ranjene.

Varamo se ako mislimo da ćemo imati dobru budućnost dok tim žrtvama ne kažemo da znamo da su tu, da su doista žrtve, da smo uz njih i da osuđujemo zločin koji ih je tu doveo, ali i zločince koji su tu okrvavili ruke ma tko oni bili.

Da, baš te zločince jer čini se da se baš zbog njih, preko njihovih potomaka koji nažalost još baštine njihovu zločinačku komunističku ili koju god totalitarističku ideologiju, ne činimo taj toliko željeni i potreban čin. Jer ne postoji ideologija bez ljudi koji ju slijede, koje je zarobila i koji u tom ropstvu ne znaju i ne smiju drukčije nego nastaviti istim tim zlim putem.

Sotona jede svoje žrtve. I zato će i ova crvena petokraka zvijezda u Rijeci, sramotno postavljena na pogled svima čije je srce ranjeno baš pod njezinim znakom, opet proći tek kao tzv. „umjetnička instalacija“, makar smo se komunizma formalno odrekli i u Ustavu, a osudila ga je i EU, ona ista EU koja će dati novac i za takve „umjetnosti“.

I nije ta zvijezda znak antifašizma, neka nam ne prodaju tu otrcanu priču, nego zloga komunizma jer antifašizam u sebi podrazumijeva ne činiti takva nasilja, takva strašna i monstruoza ubojstva i mučenja svih i svakoga tko se nađe na krvavom putu baš te zvjerske ideologije u kojoj je i brat prokazivao brata.

Pod tim su se znakom činila ta zlodjela onda kao i u Domovinskom ratu kasnije. Ista krvava petokraka zvijezda zlokobno visi nad jamama kao i sada nad Rijekom.

Pitanje naših jama moralno je, etičko, humanističko, političko, pravosudno i opće ljudsko pitanje, svakako i kršćansko, pa ako ništa ne poduzimaju svi oni koji bi to trebali po svojoj službenoj dužnosti, a onda bi trebali mi kršćani.

Uostalom, ima nas većina u državi, pa onda i u svim institucijama i tijelima, među biračima. Jasno je kakav se zaključak nameće i od naše nas odgovornosti nikakvi izgovori ne mogu osloboditi.

Blaženi Miroslav Bulešić, žrtva istoga zla neka nam bude uzor, snaga i podrška u tomu.